

Norovīrusu infekcija

Ieteikumi pirmsskolas izglītības iestādēm

Norovīrusu (Norvolkas) izraisītu akūtās zarnu infekcijas slimību bieži nosauc par “ziemas vemšanu slimību” vai „vēdera gripu”.

Simptomi

Slimības raksturīgākās pazīmes ir slikta dūša, vemšana, caureja, sāpes vēderā, kā arī galvassāpes un neliela ķermeņa temperatūras paaugstināšanās. Bērniem biežāk ir sastopama vemšana, bet pieaugušajiem – caureja. Slimības simptomi parasti parādās 12 – 48 stundu laikā (vidēji 35 stundu laikā) pēc inficēšanās un slimība parasti ilgst 1 – 2 diennaktis. Smagu slimības gaitu un komplikācijas novēro reti.

Izplatīšanās

Cilvēka organismā norovīrusi vairojas zarnu traktā un izdalās ar izkārnījumiem vai vemšanas masām. Līdz ar to galvenais norovīrusu izplatīšanās mehānisms ir fekāli - orālais. Visbiežāk norovīruss izplatās tieša kontakta ceļā no personas uz personu vai ar inficētu koplietošanas priekšmetu starpniecību. Tā kā vīruss izdalās arī ar atvērtām masām, iespējama to atradne mutes dobumā, kā rezultātā atsevišķos gadījumos nav izslēgta vīrusa izplatīšana pa gaisu ar mikroskopiskām siekalu daļiņām tuva kontakta laikā. Imunitāte pret norovīrusu infekciju nav ilgstoša un iespējama atkārtota inficēšanās. Norovīrusi ir salīdzinoši izturīgi, tiem piemīt spēja izdzīvot pie relatīvi augsta hlorā līmeņa un dažādās temperatūrās. Vairākās valstīs iegūti līdzīgi rezultāti par norovīrusu izraisītās saslimšanas izplatību – līdz 20% no kopējā akūto zarnu infekcijas slimību skaita. Bieži lieli norovīrusu izraisītās slimības uzliesmojumi tiek reģistrēti kruīzu kuģos, slimnīcās, izglītības iestādēs.

Profilakse

Norovīrusu izraisītas slimības profilakses nolūkā ieteicams stingri ievērot personīgo higiēnu, rūpīgi mazgāt un dezinficēt priekšmetus, ar kuriem slimajai personai bija saskare. Personas ar zarnu infekcijas slimību pazīmēm nedrīkst nodarboties ar pārtikas produktu pagatavošanu, uzglabāšanu un transportēšanu.

Ieteikumi pirmsskolas izglītības iestādēm, ja reģistrēts akūtas zarnu infekcijas gadījums

1. Noskaidrot infekcijas skartās grupas bērnu prombūtnes iemeslus un informēt Slimību profilakses un kontroles centra attiecīgās reģionālās nodaļas epidemiologus.
2. Nekavējoties organizēt un veikt kontaktpersonu medicīnisko novērošanu 7 dienu laikā, sākot no dienas, kad bija pēdējais kontakts ar slimnieku vai nēsātāju: t.sk. veikt bērnu apskati no rīta pirms pieņemšanas grupā, kā arī mērīt ķermeņa temperatūru divas reizes dienā.
3. Nepieņemt slimus bērnus (bērnam ir sāpes vēderā, caureja, slikta dūša, vemšana, paaugstināta ķermeņa temperatūra), nekavējoties izolēt saslimušo bērnu no pārējiem un telefoniski informēt vecākus.
4. Nekavējoties telefoniski informēt Slimību profilakses un kontroles centra reģionālās nodaļas epidemiologu par iespējamu bērna saslimšanas gadījumu. Gadījumos, kad tiek konstatēta infekcijas slimība un noteikta karantīna, rīkoties saskaņā ar 3.12.2012. Vispārējas un profesionālās izglītības pārvaldes rīkojumu Nr.390-r un sniegt informāciju Vispārējas un profesionālās izglītības pārvaldes veselības veicināšanas koordinētājam.
5. Infekcijas skartajā grupā 7 dienu laikā, sākot no dienas, kad bija pēdējais kontakts ar slimnieku vai nēsātāju, nodrošināt ierobežojošus pasākumus (infekcijas skartās grupas izolēšanu):
  - nepieņemt bērnus, kuri nav bijuši kontaktā ar slimnieku vai nēsātāju;
  - nepārcelt bērnus un personālu uz citām grupām;
  - neapvienot ar citu grupu;
  - nepieļaut kopīgu pasākumu rīkošanu, kad kontaktētu bērni no infekcijas skartās un citām grupām, nepieļaut spēles pagalmā kopā ar citu grupu bērniem;
  - klasē, kurā ir reģistrēts infekcijas gadījums, sporta nodarbības koplietošanas vai speciālās telpās organizēt pēdējiem, turklāt pēc tām veikt telpu uzkopšanu;
  - ja ēdienu trauki netiek mazgāti trauku mazgājamā mašīnā augstā temperatūrā, piešķirt infekcijas skartajai klasei vienreizlietojamus traukus vai atsevišķus ēdienu traukus un veikt to dezinfekciju.
6. Roku mazgāšanai nodrošināt sanitāro mezglu ar šķidrajām ziepēm.
7. Stingri sekot bērnu roku mazgāšanai pēc bērna atnākšanas pirmsskolas izglītības iestādē, pastaigām, tualetes apmeklēšanas, pirms ēšanas un, ja nepieciešams, individuāli palīdzēt mazgāt rokas.
8. Stingri kontrolēt, lai bērni lietotu dvieļus atbilstoši individuālajam marķējumam.
9. Veikt virsmu un inventāra mazgāšanu un dezinfekciju, izmantojot mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus atbilstoši instrukcijām.
10. Nodrošināt, lai mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļi ir pietiekamā daudzumā un personāls ievēro to lietošanas instrukcijas.
11. Veikt koplietošanas telpu mitro uzkopšanu un vēdināšanu bērnu pastaigu laikā.

12. Izmantot tikai viegli mazgājamas rotaļlietas, nodrošināt to mazgāšanu un dezinfekciju katras darbadienas beigās; mīkstās rotaļlietas izmazgāt veļu mazgājamā mašīnā vai nodrošināt to ķīmisko tīrīšanu, nelietot mīkstās rotaļlietas līdz ierobežojošo pasākumu pārtraukšanas.

13. Nekavējoties informēt vecākus par veicamajiem infekcijas slimību ierobežojošiem un profilakses pasākumiem, t.sk. medicīnisko novērošanu, un ieteikt:

- nodrošināt bērna veselības stāvokļa novērošanu ārpus pirmsskolas izglītības iestādes (mājās);
- nekavējoties vērsties pēc medicīniskās palīdzības, ja bērnam parādās slimības pazīmes (sāpes vēderā, caureja, slikta dūša, vemšana, paaugstināta ķermeņa temperatūra), informēt ārstu par to, ka pirmsskolas izglītības iestādē ir reģistrēts (-i) zarnu infekcijas slimības gadījums (-i), kā arī pēc iespējas ātrāk informēt pirmsskolas izglītības iestādi par bērna saslimšanu;
- piešķirt bērnam atsevišķus traukus un personīgās higiēnas piederumus (dvieļus u.c.);
- stingri sekot tam, kā bērns ievēro personīgo higiēnu, it sevišķi, kā mazgā rokas;
- nodrošināt rūpīgu telpu uzkopšanu dzīves vietā;
- precīzi pildīt ģimenes ārsta vai pediatra norādījumus.

14. Pieņemt saslimušos bērnus vai nēsātājus pirmsskolas izglītības iestādē tikai ar ģimenes ārsta izziņu.

15. Ievērot Ministru kabineta 1999.gada 5.janvāra noteikumu Nr.7 „Infekcijas slimību reģistrācija” 7.3 punkta prasības: „Izglītības iestādes, sociālās aprūpes institūcijas vai citas iestādes vadītājs nodrošina informācijas sniegšanu telefoniski attiecīgā Slimību profilakses un kontroles centra reģiona epidemiologam, ja viņam ir radušās aizdomas par grupveida saslimšanu (iestādē ir divas (vai vairāk) personas ar šādām infekcijas slimības pazīmēm – caureja, vemšana, ādas, gļotādas vai acu ābolu dzelte, paaugstināta ķermeņa temperatūra, izsitumi vai citi ādas bojājumi)”.